

Director și proprietar: CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Redactoare-șefă: DRICA CIURA-ȘTEFĂNE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA: Em. Ungureanu, la Tipografia „NAȚIONALĂ”, Timișoara. Telefon: 18-17

Onor Palatul Cultural Arad

„Suntem un neam narz, care știe să pastreze amintirile tuturor jignirilor sale și să le răsplătească, un neam care, palmuit cu grosolanie, își așteaptă nerăbdător vremea când va putea să răspundă la aceste ofense”. N. IORGA

Din testamentul Regelui Ferdinand

„Cu inimă de părinte, indemn pe Carol să nu înceteze orice clipă și în orice împrejurare de a-și închina toate terurile Neamului și Statului, în a căror slujbă îi este hotărât să trăiască. Multe și grele sunt grițile Domnitorului în trudă neînaltă în serviciul statului, ele se stăpănesc însă prin simțul gloriei și al jertfirii de sine; iar în tața greutăților, biruințarea lui Dumnezeu și ajutorul sfinților celor buni vor lipsi, precum nu mi-au lipsit în vremea Domniei... Către acești sfinți mi îndreptez astfel gândul recunoștinței și mulțumesc bunătății divine care mi-a îngăduit să pot prefi neameșcutul ajutor pentru statul celor credincioși destoinici”.

Oameni și fapte

Vecinii noștri — cel mai „loz” dintre căli avem în jurul nostru Românii-Mari — răspund unor constatări pe care ne-au lăsat să le facem, dau — tocmai datorită pricinii marelui inteligențe moștenite de la Attila — din nou, cu ocazia „năvălirii” Apărăndu-se de „acuză” pe care au fost și au rămas feudali, demostrează dumnealor... cum la 1848, în urma reformei agrare pe care au făcut-o, peste una sută de ani, în Ardeal au profitat și danșii de expropriere — primind pământ. Deci, recunosc — combătându-ne — că avem și la 1848 majoritate etnică, în Ardeal.

doză decenți în patriotismul și răbdarea sa de către toți îmbuibații de binefacerile unei Românii-Mari — are nevoie de atențiune și încurajare sinceră. Să înceteze măcar acum — cu adevărat în ceasul al 12-lea — protecționismul, nepotismul și cumulul, nu numai în funcțiunile publice, dar și pe tărâmul economic, iar, gândind de înțelegere luminată, corect pașii, să predomină, în fiecare acțiune menită să aducă îndreptarea. Asemenea acte de adevărată chirurgie și de înăsătosire a vieții noastre de Stat — sub toate raporturile și pe toate fațetele — nu credem însă, că se vor putea săvârși cu succesul urmărit tot de către niște oameni rugliși în apăsături și păcate. Epurajia, deparazitarea și opera de construcție trebuie făcute de oameni cu conștiința curată, cu liber arbitru și cu privește legăturile lor familiale (caci, nu nouă o să vie să ne conteste, Doamne! c’neva, că vr’nuim cu căsătoria mixtă și avea tot curajul să procedea în consecință...) astfel, ca dreptatea să se facă depășită și cul o merită.

La fel, vorbind despre Reforma agrară românească susțin că... „Ioarțe puțni unguri” au primit pământ... Cum, cu toată certitudinea — românească și nu de-aceea utilizată în scris sau cu viu grai la Budapesta — putem preciza și dovedi că n’a rămas nici un ungar fără pământ depe urma împărțirilor românești din 1919, primind câte jugare și s’au covenit până și „beres”-ii (muncitorii agricoli ce robeau pe moștile grărilor — cari, astăzi, în România-Mare sunt proprietari și danșii de pământuri) reese din nou, din chiar aserțiunea lor, cât de mic e procentul de unguri în Transilvania.

Nu mai astfel se poate vorbi de adevărata îndreptare — și se poate spera într’nsa că va veni cu efectele salutare.

Narând aceste adevăruri pe cari ni le-au pus la îndemână însăși belcoșii noștri vecini, un gând, lăsat din această polemică feudalo-agrară... ne roade cu o întrebare: „Oamenii astia, de-atăta curaj, cum n’au alții în Europa, de ce, discutând problemele aliora — și amestecându-se până și’n treburile politice din țările străine — n’or pomendat nici un cuvânt de adevărata noastră danșii de-acasă de Ungaria?”

Este aceasta, tot o „romule”

Foia „Ecoului”

Nationalismul pozitiv — și nu cel al robărien, prolestat timp de 22 ani — trebuie păstrat și înscris de toate mintile românești, înscris în comandament suprem. Text de Evangheliile patriotice — ce se impune să fie înfăptuit, fără amănare și cu grija curată de conștientizare și adevărată a țării. Cu paliative nu se realizează nici o operă. Continuând să ne lăudăm doar prin interview-uri, la cafenea sau în mijlocul de stradă, că „suntem Români în țara noastră”, etc., și să ne lăudăm afacerile tocmai cu acela pe care-l injuram de ochii lumii — în această manieră de comportare în însemnează naționalism constructiv. Elementul românesc, cel legat de glorie și nechezurile Neamului, trebuie să rezistență din toate părțile — care a fost exploatat

Revizuirea la istoriografia maghiară

„Revizuire” se intitulează capitolul al 8-lea din recenta lucrare a dlui profesor Ion Stoia-Udrea: „Marginale la istoria bănățeană” (Timișoara, 1940) — lucrare în care dăa înmănușiat o seamă de articole și studii istorice, al căror cuprins restabilesc, deplin și temeinic, peșorul istoric al trecutului Banatului. Reproducem aici acest fragment din lucrarea sa și de actualitate. La începutul veacului al XVIII-lea Banatul e într-o situație destul de proastă. Devastat de armatele ce s’au războit aci atâția ani, sub noua stăpânire austriacă, țara e complet săracă. Ori stăpânirea cea nouă tocmai acum are mai mare nevoie de contribuția Banatului șiuit, nouă cucerit, fiindcă este complet epuizată după atâtea războaie. Ca organizarea din nou a provinciei, — pentru a putea fi exploatată rațional. — e însărcinat Le Comte de Mercy, unul dintre cei mai destoinici generali ai ar-

PORUNCA SFINTELOR MORMINTE

S’au împlinit doi ani dela moartea marelui și buneii Regine Maria — și treisprezece dela aceia a celui dintâi Rege al tuturor Românilor, Ferdinand I. Amintirea morții lor coincide, astăzi, cu cea mai adâncă dintre măhnirile ce-au podidit și răvășit,

Ferdinand cel Mare

in cursul veacurilor, Neamul Românesc. Așa ne-a fost nouă încrustat pe robojul plin de surprize al vremurilor: ca generația de acum a României să nu fi putut menține granița pe care ne-au făurit-o, ieri, spre Răsărit. Regele și Regina, doate jertfir lor și a sutelor de mii de eroi. Ne-a fost nouă dat — ce urgie a sortii! — să ni se smulgă dela sânul României zestre celor mai buni și

mai blânși fii, să ni se amputeze Trupul creat cu atâta sublimă lepădare de sine, cu slova de foc și inima stântă a Reginei Maria și cu sabia Regelui Ferdinand cel Mare. Româniți nu plâng astăzi decât moartea Reginei și a Regelui, cari ne-au daruit — cu acel eroism nimbdat de ceruri — gloria de arme și Unirea.

Icoana sublimă și pilda stântă a vieții lor ne dă puteri imense, în clipa aceasta grea din istoria lumii și a Neamului nostru, de hotărâre și jertfir, de nădejde și dârjiță, asemenea aceluia care au însuflăit inima și sufletul lor. Regina Maria și Ferdinand cel Mare au cunoscut, în 1917, asprimea celor mai grele și tari măhniri, dar nici o clipă nu și-au pierdut nădejdea în biruința hotărâtoare. Au luptat, au învins toate piedicile, a pregătit gloria și au obținut-o — și, după Unire, au pus, cu același suflet cald, cele dintâi temelii unității Românilor... Astăzi, figurile lor împodobesc Poenteul Românismului. În criptele dela Argeș dorm cel mai mare Rege al nostru și cea mai bună Regină.

Înima Reginei care a trecut în legendă străjuște, la Balca, granița veșnică a țării, piatră de hotar neclintit. Aceasta e semnificația veșnică a celei mai sfinte înimi care, a bătat, toată viața, pentru Neamul nostru, pentru Neamul Ei. În clipa asta mare pentru Neam, noi, toți Români, unți în jurul ilustrului lor fii și urmași; Majestatea Sa Regele Carol al II-lea,

ne-am legat într’un sacru jurământ, pe vecie:

Niciodată nu vom uita frații roboști, nu vom uita Basarabia și Bucovina. Pentru a menține pacea în Balcani, ne-am jertfir, pentru un scurt timp numai, prea mult. Acum, suntem de strală la hotar.

Regina Maria

ral Dobrogei și la fruntaria din spre Vest a țării. Alături de înima Reginei, vom muri cu totii, până la unul, și nici o palmă de pământ, din trupul țării, nu va putea fi cucerită de străin.

Am jurat pe Mormintele noastre sfinte dela Argeș și dela Măreșești. Porunca lor de dincolo, ne-a fost acest desit: „Să murim, cu toții, eroic, lângă înima Reginei și nici o singură palmă din pământul nostru nu vom mai ceda străinului!” „Ecoului”

Depopularea Banatului

„Locuitorii rurali existenți în Banat-Crișana sunt prea numeroși, chiar și cu efectul actual, — sporirea lor print-o natalitate ridicată ar precipita doar criza suprapopulari”. În fine același articol în altă parte: „...satul bândănean e suprapopulat”. (Revista „Fruncea” din 31. III. 1940).

Optică vizuală și optică spirituală

Dacă literatura e rezultanta inspirației, uneori momentane, alteori după buchisirea unor lucrări științifice, apoi știința se naște după munca trudnică,

lungă și migăloasă a unor cercetări și documentări științifice. E adevărat, că pe măsură ce progresează știința, se împuținează subiectele de inspi-

rație. Dispare poezia, incertitudinea, dispare legenda. Rămâne realitatea. Pe seama literaturii rămân anumite conflicte sociale, sau suferențe, anumite fenomene naturale încă nelămurite de știință. Mai recent rămân pe seama literaturii plătite cu rândul, — fără a avea pretenția să fie subvenționate în numele culturizării, chimia, fizica, medicina, etc. din romanele americane cetite (Continuare în pag. IV-a) Traian Birăscu

Prefacere morală

Bunul simț și seriozitatea acestei națiuni au primit cu zâmbet de dispreț sumedenia de ballverne pe care le-au dluzat anumite oficine de propagandă străină, reletitoare la prelinsele incidente care ar fi avut loc, de curând, la frontiera româno-bulgară. Relațiile noastre oficiale, desmițând categoric falsele afirmațiuni străine și tendențiozitatea versunilor puse în circulație cu scopul de a provoca neliniște și panica în țară, subliniază: „În întreaga țară atât la Vest cât și la Sud, populația își vede înălțată de ocupațiile sale strângând recolta de grâu și îndepărțând celelalte indeletniciri agricole.”

Năcoctorii posturilor străine de radio trebuie să știe că aserțiunile colportate sunt categoric desmițate de realități, de adevăratele realități din țara noastră. Aici, la noi, se întronează un cât mai ridicat simț al datoriei și al moralității, sub noua cărmuire a naționalismului integral.

Să se știe, vremea arborării unor principii și programe noul de guvernământ, de formă și de ochii lumii, a trecut. Putregaiul vechilor moravuri a murit pentru totdeauna. Români, toți, trudesca conducerea acestui neam cu gând curat și cu osârdie — și stăntă talna a intereselor țării se va pontifica, de aci înainte, cu jertfiră cuvenită destinului nostru. Nimeni și nici o știră, oricât de tendențioasă și oricât de abil dluzată, nici o putere de pe lume nu ne va mai putea micșora forța noastră și moralul nostru. Viața românească și-a fixat noul și definitivă temei de nesdrucată credință în viitorul care nu va fi decât al nostru. S’a inițiat, aici, o prefacere morală, o adâncă transformare, ca în vremurile eroicului trecut al Neamului. O curajoasă și profundă prefacere animă plaurile românești, dela un capăt la altul — și străinilor care vor cuteza să se atîngă de dreptul nostru sfânt, de hotarele croite cu jertfir, se vor izbi de vicleja de neînfrânt a Românilor, care vor muri dar nu vor mai da nici o brazdă de pământ.

Ciudia Vâlcea

Cetiți în pagina a IV-a: Jalba țărănilor moldoveni

Mai îndată a inclinat spre caracterul italian, idealul și protectorul lui fiind prințul Eugen de Savoia. Intreașă personalitatea lui portă pecetea influențelor latine ale acestuia. Nu-l simpatizează pe german; el reprezintă și ține înaintea ochilor întotdeauna interesele Casei domnitoare, nu ale Statului. Tot timpul se consideră ca un exponent al acestei Case, nu al germanismului în această provincie. Nobilimea maghiară speră să se reîntorcă în Banat, spre a-și lua în primire latifundiile. Dar Casa austriacă are ca totul alte planuri. Ea nu jertfește armate întregi ca să ia teritoriul Banatului dela turci, ca apoi să instaleze aci aristocrația maghiară. Mercy nu poate fi agreat de nobilimea maghiară. El e agreat categoric tendințelor ei, ca și Eugen de Savoia de altfel. Ambii aveau un fel de dispreț, neprofundat fațăș, pentru această nobilime, în veșnică ceartă pentru (Continuare în pag. IV-a)

